

Colofon

Vertaling: Marijke Overdorp Vertalingen
Bewerking: Lambert Pennings, Co Pappelendam en Marije Heijdenrijk
Projectleiding: Judith Blanjaar
Vormgeving: Efex Ltd (originele uitgave), Studio Karmel (Nederlandse versie)
Drukwerk: PrintSupport4u, Meppel

Copyright © Peter Hook & Andy Vass, 2004 (previous edition), 2011. This translation of Questioning Technique Pocketbook 2nd edition, first published in 2011, is published by arrangement with Management Pocketbooks Limited, Laurel House, Station Approach, Alresford, Hampshire SO24 9JH, UK.

ISBN 978-94-6118-240-1
Bazalt Educatieve Uitgaven, 1^e druk 2017

© Bazalt, 2017.

Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd of doorgegeven in welke vorm dan ook zonder schriftelijke toestemming van Bazalt. Voor informatie over training en coaching aansluitend bij deze uitgave kunt u terecht bij een van onderstaande organisaties:

Bazalt: (088) 5570500 | info@bazalt.nl
HCO: (070) 448 28 28 | info@hco.nl
RPCZ: (0118) 480 800 | info@rpcz.nl

Bazalt maakt deel uit van de Bazalt Groep en werkt daarin samen met partners HCO en RPCZ.

Inhoud

Pagina

Inleiding	7
Drie leiderschapsstijlen	19
Zorg voor een goede basis	29
Acht kernprincipes	39
Tienstappenplan voor discipline	61
Het ontwikkelen van de gereedschapskist	77
Een kader voor de praktijk (de 4 R'en)	105
Reflecterende samenvatting	121

Inleiding

Drie leiderschaps-
stijlen

Zorg voor een
goede basis

Acht kernprincipes

Tienstappenplan
voor discipline

Het ontwikkelen
van de gereed-
schapskist

Een kader voor de
praktijk (de 4 R'en)

Reflecterende
samenvatting

Inleiding

Waarom gedragsmanagement?

Hoewel het antwoord enerzijds vanzelfsprekend lijkt, zijn er toch een aantal doelstellingen die de effectieve leraar wil bereiken, zoals:

1. het creëren van een klimaat waarin het leren kan floreren;
2. het beschermen van fundamentele rechten, zoals veiligheid, onderwijs en respect;
3. het stellen van grenzen waarbinnen leerlingen kunnen presteren en succes kunnen ervaren;
4. leerlingen aanleren wat sociaal aanvaardbare keuzes zijn.

Om deze doelstellingen effectief te verwezenlijken, is het belangrijk dat je ook de *stijl* waarmee je dit wilt bereiken in overweging neemt. Effectieve leraren willen de door hen gestelde doelstellingen bereiken vanuit een positieve grondhouding en benadering.

Een positieve aanpak

Het 'positieve' deel van het begrip *positief gedragsmanagement* betekent dat je aan interacties tussen jou en je leerlingen werkt zodat je hun kunt leren wat sociaal aanvaardbaar gedrag is zonder afbreuk te doen aan hun zelfrespect en zelfvertrouwen.

De voornaamste kenmerken van een positieve aanpak zijn:

- Leg de nadruk op positieve opmerkingen, niet op negatieve opmerkingen.
- Geef regelmatig complimentjes en andere vormen van beloningen.
- Leer leerlingen sociale vaardigheden aan die ze nodig hebben om succesvol te kunnen worden.
- Stuur het gedrag van leerlingen op succes; leg niet de nadruk op hun fouten.

Een positieve aanpak

POSITIEVE AANPAK

'Tim, ik zou graag willen dat je naar me kijkt en dat je naar me luistert. Dank je wel.'

'Leon, vergeet niet dat er in de gang wordt gelopen. Dank je wel.'

'Steek je hand op als je de vraag wilt beantwoorden, Kim. Dank je wel.'

'Mike, sta eens stil en wacht rustig op je beurt. Dank je wel.'

NEGATIEVE AANPAK

'Tim, houd nou eens je mond en let op.'

'Hé, jij daar! Niet rennen!'

'Kim, hoe vaak moet ik het nog zeggen? Je moet niet door de klas roepen.'

'Mike, houd nou eens op met duwen, anders stuur ik je naar achteren.'

Het belang van een goede relatie

Een positieve relatie tussen leraar en leerlingen vormt de kern van effectief gedragsmanagement. Een goede leraar-leerlingrelatie verbindt jou met je leerlingen. Zonder relatie, geen prestatie.

De relatie tussen leraar en leerlingen wordt versterkt door:

- te ontmoeten en te begroeten bij de deur;
- interesse te tonen in de leerlingen als persoon;
- echt te luisteren naar wat hun standpunt is;
- de leerlingen verantwoordelijkheid te geven;
- de leerlingen hun zelfrespect en waardigheid te laten behouden, zelfs wanneer je hen corrigeert;
- leerlingen met hetzelfde respect te behandelen als waarmee je wilt dat ze jou behandelen.

Het belang van een goede relatie

Als je iets maar vaak genoeg zegt, ga je het vanzelf geloven!

In het onderwijs is het heel gebruikelijk om te praten over het 'opbrengstgericht werken'. Echter, leren is niet iets wat opgeleverd kan worden; het gaat namelijk niet over een product zoals een krant of een pak melk.

Leren is een natuurlijk proces dat altijd het effectiefst plaatsvindt tijdens interacties tussen mensen. Leren vindt plaats door het voeren van een dialoog en het aangaan van relaties.

Effectieve leraren onderwijzen daarom niet alleen het officiële onderwijsprogramma, maar bieden ook ruimte voor gestructureerde samenwerking en interactie, en besteden veel aandacht aan sociale en emotionele vaardigheden.

*'Je succes als leraar
hangt meer af van positieve,
zorgzame en betrouwbare relaties
dan van welk willekeurig idee, techniek,
tip of hulpmiddel dan ook.'*

Professor Eric Jensen

De effectieve leraar

Leraren die goed op gedrag kunnen sturen delen de volgende kenmerken:

Ze zetten een breed scala aan vaardigheden en competenties in.

Ze zijn hun emoties de baas.

Ze hebben realistische denkwijzen.

Realistische denkwijzen

Effectieve leraren heb je in alle soorten en maten en zij hebben allemaal verschillende karakters en persoonlijkheden. Toch delen zij bepaalde denkwijzen.

Zij beseffen dat ze geen **controle** hebben over het gedrag van leerlingen. In plaats daarvan proberen zij het gedrag van de leerling op allerlei manieren te **beïnvloeden**, bijvoorbeeld door middel van:

- het opbouwen van een goede relatie;
- het stellen van duidelijke doelen en verwachtingen;
- het hebben van hoge verwachtingen;
- consistent zijn.

Ze erkennen ook dat wanneer het beïnvloeden van het gedrag van leerlingen incidenteel niet werkt, zij de gemaakte keuzes van leerlingen **in goede banen moeten leiden**. Ze doen dit door het naleven van de helder geformuleerde consequenties die het logische gevolg zijn van de gemaakte keuzes.